

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ του ΕΤΠΑ και ΤΣ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος
“Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία”

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)»

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

**«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών
επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων
τους στις νέες αγορές»**

Αθήνα, Φεβρουάριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.1.1	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	7
I.1.2	ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	9
I.1.3	ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	11
I.1.4	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	11
I.1.5	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	13
I.1.6	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	14
I.1.6.1	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	14
I.1.6.2	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	24
I.1.7	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	25
I.1.8	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ .	27
I.1.9	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	29
I.1.10	ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	29
I.1.10.1	ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	29
I.1.10.2	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	30
I.1.10.3	ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	34
I.1.10.4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ.....	35
I.1.11	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	36
I.1.11.1	ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	36
I.1.11.2	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	40
I.1.11.3	ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	44
I.1.12	Ι.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	46
I.1.13	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ	49
I.1.14	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	50
I.1.14.1	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	52
I.1.14.2	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	54
I.1.14.3	ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ.....	55
I.1.15	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ.....	56
I.1.16	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ.....	57

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

Αρχή Ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη διαχειριστική αρχή και την αρχή πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
ΑμΕΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/ γνωστική κ.λπ. αναπηρίες.
Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης Δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου του.
Αναθέτουσα αρχή	Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας: Μια από τις προτεραιότητες της στρατηγικής στο πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και περιλαμβάνει ομάδα πράξεων, οι οποίες σχετίζονται μεταξύ ενός.
Αχρεωστήτως Καταβληθέν Ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.
Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή τον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και κάθε παρόμοια δαπάνη. Κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό πράξεων φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, ενός ή περισσότερων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα που ενεργούν σύμφωνα με την οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ενός 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών νοείται ως παρεμφερής δαπάνη.
Δημοσιονομική Διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της προγραμματικής περιόδου η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας αρμόδιος για την έναρξη ή την έναρξη και υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση.
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία: τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία: α) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), β) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), γ) Ταμείο Συνοχής και τα Επενδυτικά Ταμεία: α) Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

	Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και β) Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), τα οποία λειτουργούν βάσει ενός κοινού πλαισίου που ορίζεται από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ενιαία Επιχείρηση	<p>Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:</p> <p>α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·</p> <p>β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·</p> <p>γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας·</p> <p>δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.</p> <p>Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση»</p> <p>Σε περίπτωση συγχωνεύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες.</p> <p>Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης»</p>
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή ενός ή περισσότερων ΕΔΕΤ.
ΕΠΑνεΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
ΕΣΔΕΚ	Ενιαίο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου των Ενεργειών Επαγγελματικής Κατάρτισης

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

	συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ για όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που εμπεριέχουν δράσεις κατάρτισης.
ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»
Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής Επιτροπή)
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας διαχειριστικής αρχής ή αρχής πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος μίας τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
€	Ευρώ.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με καταλογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό αυτής.
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας. Η μία (1) ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσματα ΕΜΕ.
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη διαχειριστική αρχή μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης αυτής βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
Επενδυτικό Σχέδιο (Ε/Σ)	Το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης του δικαιούχου στο πλαίσιο της προκήρυξης της δράσης.
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
ΣΑΕ	Συλλογική Απόφαση Έργου.
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης Ελέγχου.
Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014–2020 (Εταιρικό σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης-ΕΣΠΑ)	Το έγγραφο που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και των λοιπών οικείων εταίρων, και εγκρίνεται, μετά από διάλογο, από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας
ΥΑΕΚΕΔ (ΥΠΑΣΥΔ 2014-2020)	Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
Φορέας χρηματοδότησης	Το Υπουργείο το οποίο έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο δικαιούχο ή στον ενδιάμεσο φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων.
Φορέας της Επένδυσης/Φορέας υλοποίησης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόγραμμα «Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές» εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες» (ΑΠ 1 και ΑΠ 1Σ), και ειδικότερα στον Θεματικό Στόχο 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» και στην επενδυτική προτεραιότητα 3(γ) «Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών».

I.1.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η νομική βάση του προγράμματος είναι:

- Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020, αρ. απόφασης C(2014)3542 final/23.05.2014.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κατάργηση του υπ. αρ. 1081/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ.1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis).
- Η Απόφαση Ε.Ε. με αριθμό C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.821/2014 της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 2014, περί καθορισμού κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις λεπτομέρειες για την μεταβίβαση και διαχείριση των συνεισφορών των προγραμμάτων, την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνίας για τις πράξεις και το σύστημα καταγραφής και αποθήκευσης των δεδομένων.
- Ο Νόμος 4314/2014 (Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020) (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014).
- Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).
- Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
  - Η Υ.Α. με Α.Π. 3357/ΕΥΣ/1338/27.01.2011 «Στοιχεία συστήματος για τον έλεγχο σώρευσης κρατικών ενισχύσεων», όπως ισχύει.
  - Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
  - Το με Α.Π. 4843/119432/03.11.215 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων με θέμα: «Κριτήριο Διαχωρισμού».
  - Το δελτίο εξειδίκευσης του προγράμματος όπως εγκρίθηκε στην 1η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΑΝΕΚ στις 25/6/2015.
  - Α.Π. Αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 2784) με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014».
  - Το με Α.Π. 10306/ΕΥΚΕ 663/29.01.2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ) με θέμα: «Έκφραση γνώμης για Οδηγούς δράσεων κρατικών ενισχύσεων του ΕΠΑΝΕΚ».

Σημειώνονται τα εξής:

1. Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα θα πρέπει να λαμβάνουν μέριμνα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

2. Σύμφωνα με τη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ:

(i) Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

(ii). Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ (Βλ. Παράρτημα ΙΙ).

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

3. Για την υλοποίηση της Δράσης έχουν ληφθεί υπόψη όσα προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αρ.1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΛ L 352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid), όπως περιγράφεται στο Παράρτημα του Κανονισμού (Βλ. Παράρτημα ΙΙΙ).

4. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε δικαιούχο, εις βάρος του οποίου εκκρεμεί εκτέλεση προηγούμενης απόφασης ανάκτησης. Επομένως, αφενός η χορηγούσα αρχή κάθε φορά που πρόκειται να χορηγήσει νέα ενίσχυση σε μια επιχείρηση πρέπει να ελέγχει εάν εκκρεμεί εις βάρος της ανάκτηση προηγούμενης ενίσχυσης, αφετέρου η αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση υποχρεούται να δηλώνει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης, εάν εκκρεμεί σε βάρος της διαδικασία ανάκτησης.

5. Είναι υποχρεωτική η τήρηση των απαιτήσεων δημοσιότητας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 115 117 Παράρτημα ΧΙΙ του ΕΕ1303/2014 και το Κεφάλαιο ΙΙ του ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

6. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα ΧΙΙ του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σημειώνεται ότι το σύνολο του νομοθετικού πλαισίου είναι αναρτημένο στο site του ΕΠΑνεΚ.

I.1.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης), για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας, θέτει ως κύρια προτεραιότητα χρηματοδότησης την **«ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), την μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας»**.

Όχημα για την επίτευξη του παραπάνω στόχου αποτελεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνεΚ). Παραγωγικοί, ανταγωνιστικοί και εν δυνάμει εξωστρεφείς κλάδοι αποκτούν κεντρικό ρόλο και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων. Επιδιώκεται η αύξηση της κλίμακας/μεγέθους των μονάδων παραγωγής, η εισαγωγή καινοτομιών και νέων προϊόντων/υπηρεσιών που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενισχύουν ή και δημιουργούν νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και στις επιμέρους Περιφέρειες και ενσωματώνουν γνώση, παράγοντας ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο προϊόντα και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.

Με βάση τα παραπάνω, αλλά και συνυπολογίζοντας ότι η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων βιώνει ανυπερβλήτα χρηματοδοτικά προβλήματα που επηρεάζουν και τη συνολική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το επίπεδο της απασχόλησης, το Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού υλοποιεί στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 τη δράση **«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»** για τις επιχειρήσεις όλων των Περιφερειών της Χώρας.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Η δράση αφορά στην ενίσχυση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων των 8 τομέων προτεραιότητας του ΕΠΑνΕΚ (αγροδιατροφή/βιομηχανία τροφίμων, ενέργεια, περιβάλλον, τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ), Logistics, υγεία, υλικά-κατασκευές, πολιτιστικές βιομηχανίες), προκειμένου να αναβαθμίσουν την ανταγωνιστική τους θέση επενδύοντας στον τεχνολογικό, οργανωτικό και εμπορικό εκσυγχρονισμό τους ή/και την αναδιאμόρφωση των λειτουργιών ή των προϊόντων/υπηρεσιών τους.

Τα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να έχουν σαφή στόχευση στην βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών ή στη δημιουργία νέων προϊόντων/υπηρεσιών τα οποία θα καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες της αγοράς. Επίσης, τα επενδυτικά σχέδια δύνανται να στοχεύουν στην μείωση του κόστους ή την αύξηση της αποτελεσματικότητας των λειτουργικών και παραγωγικών διαδικασιών.

Συνολικός Προϋπολογισμός και Κατανομή

Ο προϋπολογισμός της παρούσας Δράσης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των **130.000.000 €** (Δημόσια Δαπάνη) και θα υλοποιηθεί μέσω δύο (2) κύκλων προκήρυξης (1ος κύκλος 2016: 60% και 2ος κύκλος 2ο εξάμηνο 2016: 40%).

Ο προϋπολογισμός της παρούσας Δράσης του 1ου κύκλου ανέρχεται σε 78.000.000 ευρώ και κατανέμεται στις Περιφέρειες της χώρας ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε €)
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα	48.840.000
Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη	7.200.000
Αττική	16.800.000
Στερεά Ελλάδα	3.000.000
Νότιο Αιγαίο	2.160.000
ΣΥΝΟΛΑ	78.000.000

Η Δημόσια Δαπάνη του προγράμματος συγχρηματοδοτείται από το Ελληνικό Δημόσιο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισορροπιών στην ΕΕ μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1301/2013).

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 10 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας η χρηματοδότηση γίνεται με χρήση της ρήτρας ευελιξίας (άρθρο 98 ΚΑΝ ΕΕ 1303/2014 και άρθρο 2 παρ. 3 της ΥΑΕΚΕΔ) για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ.

Το ΕΚΤ στοχεύει να βελτιώσει τις ευκαιρίες απασχόλησης, να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη, να καταπολεμήσει τη φτώχεια, να προαγάγει την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση και να αναπτύξει ενεργές, συνολικές και βιώσιμες πολιτικές ένταξης στο πλαίσιο των καθηκόντων που του ανατίθενται από το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

I.1.3 ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρούσα δράση θα υλοποιηθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) και τον Ενδιάμεσο Φορέα για πράξεις κρατικών ενισχύσεων (ΕΦ), με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Οι αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, οι οποίες θα ανατεθούν στον ΕΦ υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχο της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ θα καθορισθούν και θα περιγραφούν αναλυτικά στην Απόφαση Ορισμού του.

I.1.4 ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Επιλέξιμες στο πλαίσιο της παρούσας δράσης είναι οι υφιστάμενες και οι νέες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις ως εξής:

1. α. Υφιστάμενες επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β' και Γ' κατηγορίας, οι οποίες μέχρι 31/12/2015 έχουν κλεισμένες δύο ή περισσότερες διαχειριστικές χρήσεις ή
  - β. Νέες επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στην ως άνω κατηγορία των υφιστάμενων και έχουν συσταθεί μέχρι 31/12/2015.
2. Διαθέτουν μέχρι 31/12/2015 δραστηριότητα σε έναν τουλάχιστον επιλέξιμο ΚΑΔ (Παράρτημα VI) και
3. Διαθέτουν κατά την έγκριση του επενδυτικού σχεδίου τον ΚΑΔ που αφορά στο επενδυτικό σχέδιο, εφόσον αυτός είναι διαφορετικός από τον/ους ΚΑΔ, στους οποίους ήδη δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

Ποσοστό 10% του προϋπολογισμού της δράσης θα διατεθεί αποκλειστικά για τις νέες μικρές και πολύ μικρές νέες επιχειρήσεις, ενώ το 90% θα διατεθεί για τις υφιστάμενες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.

Με βάση τη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και συγκεκριμένα:

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 11 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

(i) Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

(ii). Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ (βλ. **Παράρτημα ΙΙ**).

Οι βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής μιας επιχείρησης, είναι οι ακόλουθες:

- να έχει την- κατά περίπτωση- απαιτούμενη εν ισχύ άδεια λειτουργίας ή την υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδοσης ή ανανέωσης αυτής, για τη/ις δραστηριότητα/ες στην/ις οποία/ες δραστηριοποιείται. Στην περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο αφορά σε ΚΑΔ, στον οποίο δεν έχει δραστηριοποιηθεί η εταιρεία, η επιχείρηση υποχρεούται να προσκομίσει την άδεια λειτουργίας πριν την καταβολή της τελευταίας πληρωμής. Επιχειρήσεις που στερούνται της απαιτούμενης νόμιμης άδειας λειτουργίας, καθώς και επιχειρήσεις των οποίων η άδεια έχει λήξει χρονικά και δεν έχουν υποβάλλει αίτηση για έκδοση ανανεωμένης άδειας λειτουργίας μέχρι την ημερομηνία υποβολής της πρότασης απορρίπτονται εξ αρχής από τη δράση.
- να δραστηριοποιείται στην Ελληνική επικράτεια και να πραγματοποιήσει επένδυση αποκλειστικά σε μία μόνο Περιφέρεια.
- να λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές: επιχειρήσεις εταιρικού / εμπορικού χαρακτήρα (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία ή Ετερόρρυθμη Εταιρία και Ι.Κ.Ε, Ατομική Επιχείρηση, Συνεταιρισμός, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4019/2011 [ΚΟΙΝΣΕΠ]).
- να μην αποτελεί προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια που δίδεται στο δίκαιο περί κρατικών ενισχύσεων (βλ. Ορισμό Προβληματικής Επιχείρησης **Παράρτημα V**).
- να μην είναι υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση.
- να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση ενίσχυσης. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει την χορήγηση νέας ενίσχυσης σε δικαιούχο, εις βάρος του οποίου εκκρεμεί εκτέλεση προηγούμενης απόφασης ανάκτησης. Επομένως, αφενός η χορηγούσα αρχή κάθε φορά που πρόκειται να χορηγήσει νέα ενίσχυση σε μια επιχείρηση πρέπει να ελέγχει εάν εκκρεμεί εις βάρος της ανάκτηση προηγούμενης ενίσχυσης, αφετέρου η αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση υποχρεούται να δηλώνει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης, εάν εκκρεμεί σε βάρος της διαδικασία ανάκτησης.
- να διαθέτει ή να δεσμευθεί με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της δράσης/επένδυσης θα μεριμνήσει για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο, ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές, όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).

- να υποβάλλει έως ένα επενδυτικό σχέδιο ανά Α.Φ.Μ.
- το επενδυτικό σχέδιο (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο) να μην έχει ολοκληρωθεί, πριν την ημερομηνία υποβολής της πρότασης.
- να υποβάλλει στο επενδυτικό σχέδιό του δαπάνες που δεν έχουν χρηματοδοτηθεί και δεν έχουν ενταχθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- να δεσμευτεί ότι το επενδυτικό του σχέδιο δεν έχει υποβληθεί για ένταξη και δεν θα υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους.
- το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που έχει λάβει στο παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ (ή 100.000 ευρώ για τον τομέα των μεταφορών) μέσα σε μία τριετία (τρέχον ημερολογιακό έτος και τα δύο (2) προηγούμενα ημερολογιακά έτη) πριν από τον χρόνο χορήγησης του εννόμου δικαιώματος της ενίσχυσης.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής πρότασης:

- οι δημόσιες επιχειρήσεις, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) οι Ο.Τ.Α. και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού
- επιχειρήσεις που εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται -κατόπιν σχετικών συμβάσεων- άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως σε εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising. Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης, κλπ).

Υπογραμμίζεται ότι όλες οι ανωτέρω συνθήκες αποτελούν σωρευτικά απαραίτητες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και συμμετοχής στη δράση. Η μη ικανοποίηση κάθε μίας εξ αυτών αποτελεί συνθήκη αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου. Συνεπώς η μη ικανοποίησή τους ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελεί λόγο απόρριψης του επενδυτικού σχεδίου.

I.1.5 ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τα υποβαλλόμενα επενδυτικά σχέδια αφορούν **αποκλειστικά** τους ακόλουθους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) :

- Αγροδιατροφή / Βιομηχανία Τροφίμων
- Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΠΔΒ)
- Υλικά / Κατασκευές
- Εφοδιαστική Αλυσίδα

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- Ενέργεια
- Περιβάλλον
- Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας ΤΠΕ
- Υγεία-Φάρμακα.

Οι επιλέξιμες κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) ορίζονται αναλυτικά στο **Παράρτημα VI** της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης. Δεν μπορούν να υπαχθούν στη δράση οι μη επιλέξιμοι κλάδοι όπως ορίζονται στο Παράρτημα I της Συνθήκης (**Παράρτημα I**).

I.1.6 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

I.1.6.1 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ως **ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** ορίζεται η ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης.

Κατά τη διαμόρφωση του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού από την επιχείρηση, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών:

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
1.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	40%
2.	Μηχανήματα – Εξοπλισμός	90%
3.	Άυλες Δαπάνες	100% και σε κάθε περίπτωση μέχρι 100.000€
4.	Μισθολογικό κόστος εργαζομένων (υφιστάμενο ή/και νέο προσωπικό) με την υποστήριξη από το ΕΚΤ (χρήση ρήτρας ευελιξίας, άρθρο 98 ΚΑΝ ΕΕ 1303/2014 και άρθρο 2 παρ. 3 της ΥΑΕΚΕΔ)	40% και μέχρι 24.000€ ως ακολούθως: 12.000,00€ ανά ΕΜΕ (υφιστάμενη ή/και νέα) και μέχρι δύο ΕΜΕ¹ <i>Σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η πρόσληψη συζύγων και συγγενών α' και β' βαθμού.</i>

A. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

¹ **1 ΕΜΕ** = 12 ανθρωπομήνες = 300 ημέρες ασφάλισης = 2.080 ανθρωποώρες.

Υπολογισμός ΕΜΕ:

1. Εργαζόμενος με πλήρες ωράριο (8ωρο): Ημέρες ασφάλισης (του έτους) που ο εργαζόμενος δουλεύει με πλήρες ωράριο (8ωρο) / 300.

2. Εργαζόμενος που δουλεύει με ωράριο μικρότερο των οκτώ ωρών (στοιχεία από τους Πίνακες προσωπικού): (αριθμός ασφαλιστικών ημερομισθίων ανά μήνα x ώρες εργασίας ανά ημέρα x μήνες εργασίας) / 2.080.

Ετήσια Μονάδα Εργασίας (ΕΜΕ): θεωρείται η πλήρης απασχόληση για διάστημα 1 έτους, δηλαδή η συμπλήρωση 40 ωρών εβδομαδιαίως για 12 μήνες από ένα άτομο πλήρους απασχόλησης ή από περισσότερα άτομα μερικής απασχόλησης κατά το ίδιο διάστημα.

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 14 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Οι επιλέξιμες ενέργειες ανά κατηγορία δαπάνης είναι υποχρεωτικά οι ακόλουθες:

A/A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ
1.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	1.1 Κτιριακές υποδομές για τη λειτουργία της επιχείρησης 1.2 Κτιριακές υποδομές για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας
2.	Μηχανήματα – Εξοπλισμός	2.1 Μηχανολογικός Εξοπλισμός 2.2 Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας 2.3 Τεχνολογική αναβάθμιση μέσω της αύξησης της χρήσης ΤΠΕ 2.4 Λοιπός Εξοπλισμός
3.	Άυλες Δαπάνες	3.1 Πιστοποίηση Συστημάτων, Σχεδιασμός και Τυποποίηση 3.2 Προβολή - Προώθηση των επιχειρήσεων σε αγορές στόχους 3.3 Δικαιώματα Τεχνογνωσίας και αξιοποίησή τους για την αποτελεσματικότερη παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών 3.4 Τεχνική και Συμβουλευτική Υποστήριξη/Καθοδήγηση επιχειρήσεων που θα συμβάλει στην βελτίωση της οργάνωσης και παραγωγικότητας των επιχειρήσεων, στην υποστήριξη καινοτομικής και τεχνολογικής επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας.
4.	<u>Μισθολογικό κόστος υφιστάμενου ή νέου προσωπικού</u>	4.1 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Υφιστάμενου Προσωπικού 4.2 Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού <i>Σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η πρόσληψη συζύγων και συγγενών α' και β' βαθμού.</i>

Ο επενδυτής κατά τη σύνταξη του επενδυτικού σχεδίου της πρότασης του θα επιλέγει δαπάνες, οι οποίες αφορούν στις επιλέξιμες ενέργειες που ακολουθούν:

1.1 Κτιριακές υποδομές για τη λειτουργία της επιχείρησης

1.1.1 Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές και ειδικές εγκαταστάσεις στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης και διοίκησης των επιχειρήσεων.

1.1.2 Παρεμβάσεις για τη βελτίωση, αναβάθμιση και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

1.1.3 Οποιασδήποτε μορφής συστήματα αυτοματοποίησης που σχετίζονται με κτιριακή υποδομή.

1.1.4 Κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων (καθώς και των βοηθητικών εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου), οι οποίες στοχεύουν στο να διευκολύνουν την προσβασιμότητα των ΑμεΑ, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑμεΑ «Σχεδιάζοντας για όλους» του ΥΠΕΚΑ. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση των κτιριακών δαπανών είναι:

- η προσκόμιση της απαιτούμενης -σύμφωνα με τον ισχύοντα Οικοδομικό Κανονισμό- άδειας για τις εκτελούμενες εργασίες.
- η ύπαρξη ιδιοκτησίας ή παραχώρησης χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου σε ισχύ κατά το χρόνο πραγματοποίησης της δαπάνης και για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαιτίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται με το 1ο αίτημα πιστοποίησης και πριν την καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης. Ειδικά για ανέγερση κτιρίου κάθε χρήσης, το μισθωτήριο πρέπει να είναι δώδεκα (12) έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης της επένδυσης.

Σημειώνεται ότι:

- Δεν είναι επιλέξιμες οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες καθώς και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι υποχρεωτικές και σχετιζόμενες είτε με την έκδοση αδειών είτε με την επίβλεψη δαπάνες.
- Δεν είναι επιλέξιμες στην παρούσα Κατηγορία δαπάνες μελετών ανακαίνισης, διακόσμησης και λοιπές παρεμφερείς δαπάνες μελετών.

1.2 Κτιριακές υποδομές για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

1.2.1 Κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές και ειδικές εγκαταστάσεις στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης και διοίκησης των επιχειρήσεων που συνδέονται άμεσα είτε με εξοικονόμηση ενέργειας, είτε με την προστασία του περιβάλλοντος, ήτοι:

- Αναβάθμιση του συστήματος κεντρικής θέρμανσης με περιβαλλοντική μέριμνα.
- Χρήση αβαθούς γεωθερμίας.
- Αναβάθμιση συστημάτων παραγωγής θερμικής ενέργειας (λεβητοστάσια/ ατμοπαραγωγή κ.λ.π.), βελτίωση βαθμού απόδοσης.
- Αντικατάσταση υαλοπινάκων ή/και πλαισίων με νέα υψηλής ενεργειακής απόδοσης που να πληρούν τις απαιτήσεις του Κανονισμού Ενεργειακής Αποδοτικότητας Κτιρίων.
- Θερμομόνωση κτιρίων.
- Φυτεμένο δώμα.
- Μόνωση δικτύων μεταφοράς συστημάτων θέρμανσης/ψύξης.

2.1 Μηχανολογικός Εξοπλισμός

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 16 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

2.1.1 Προμήθεια - μεταφορά - εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων, συστημάτων αυτοματοποίησης και λοιπού εξοπλισμού που εξυπηρετούν την παραγωγή, αποθήκευση, διάθεση των προϊόντων και τη λειτουργία της επιχείρησης.

2.1.2 Δαπάνες μετεγκατάστασης επιχειρήσεων: Αποσυναρμολόγηση, μεταφορά, εγκατάσταση παραγωγικού και μη εξοπλισμού, μεταφορά α' υλών, ημιέτοιμων και ετοιμών προϊόντων και βοηθητικών υλών.

2.2 Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

2.2.1 Αγορά - μεταφορά - εγκατάσταση εξοπλισμού και συστημάτων για την προστασία του περιβάλλοντος, ήτοι:

- Εγκατάσταση συστήματος ΑΠΕ ή αντλιών θερμότητας για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης ή/και θέρμανσης/ψύξης χώρων.
- Αντικατάσταση παλαιού συστήματος καυστήρα / λέβητα με νέο υψηλής απόδοσης ή με σύστημα φυσικού αερίου.
- Εξοπλισμός και εργασίες για μείωση κατανάλωσης νερού.
- Συστήματα BEMS (Building Energy Management System).
- Αντιστάθμιση αέργου ισχύος ηλεκτρικών καταναλώσεων.
- Εξοπλισμός και εργασίες για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων.
- Εξοπλισμός και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης.
- Εξοπλισμός και εργασίες για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
- Εξοπλισμός και εργασίες για την παραγωγή ενέργειας από φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες, γεωθερμία κλπ) και αποθήκευση ενέργειας.
- Εξοπλισμός και εργασίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος κλιματισμού.
- Εξοπλισμός και εργασίες για χρήση υβριδικού αερισμού με ανεμιστήρες οροφής.
- Εξοπλισμός και εργασίες για χρήση μηχανικού αερισμού (free cooling).
- Αντικατάσταση ηλεκτρικών/ηλεκτρονικών συσκευών με νέες ενεργειακής σήμανσης Α.
- Εγκατάσταση συστήματος ελέγχου επιπέδων φωτισμού με αισθητήρες παρουσίας.
- Εγκατάσταση εξωτερικών σκιάστρων.
- Εγκατάσταση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης.
- Αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων για χρήση εντός του χώρου της επιχείρησης.

2.3 Τεχνολογική αναβάθμιση μέσω της αύξησης της χρήσης ΤΠΕ

2.3.1 Αναβάθμιση τεχνολογικών υποδομών, Ενσωμάτωση εξοπλισμού ΤΠΕ. Προμήθεια - μεταφορά - εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού πληροφορικής όπως πχ. ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εξοπλισμός μηχανογράφησης και ηλεκτρονικής δικτύωσης.

2.3.2 Κόστη Αδειών χρήσης λογισμικού ή σύμβασης παροχής υπηρεσιών για μέχρι ένα έτος από το χρόνο προμήθειας. Στα παραδοτέα υλοποίησης θα πρέπει να είναι σαφής ο τρόπος παροχής της άδειας χρήσης λογισμικού ή υπηρεσίας, π.χ. per named/concurrent user, per server, /CPU κ.τ.λ. Τα λογισμικά δύναται να αφορούν σε:

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- αυτοματοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών και οικονομικών διαδικασιών
- ποιοτικό έλεγχο των παραγόμενων προϊόντων
- διασύνδεση των επιχειρήσεων με εθνικά ή διεθνή δίκτυα
- ανάπτυξη δραστηριοτήτων e- business, e-marketing και e-commerce
- σύνδεση σε e-marketplaces
- ψηφιακές εφαρμογές διαδικτυακής προβολής (π.χ search engine optimizations, accelerators κτλ)
- ανάπτυξη εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης
- ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων υποστήριξης INTRANET και EXTRANET,
- ανάπτυξη και εφαρμογή εξειδικευμένων προγραμμάτων διαχείρισης πελατών ή προσωπικού της επιχείρησης (τύπου ERP, CRM, HRMS)
- διαχείριση εγγράφων και υποστήριξη διαδικασιών.

2.3.3 Κόστη υιοθέτησης υπηρεσιών cloud computing.

2.3.4 Κόστος για την εγκατάσταση και τυχόν παραμετροποίηση του λογισμικού καθώς και το κόστος εκπαίδευσης του προσωπικού. Οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες μέχρι το 20% του κόστους αγοράς του αντίστοιχου λογισμικού.

2.4 Λοιπός Εξοπλισμός

2.4.1 Προμήθεια μεταφορικών μέσων διακίνησης προϊόντων και πρώτων υλών εντός του χώρου παραγωγής (τύπου κλαρκ).

2.4.2 Προμήθεια μεταφορικού μέσου επαγγελματικής χρήσης μέχρι του ποσού των 15.000€, αποκλειόμενης ρητώς της αγοράς επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, εφόσον δικαιολογείται από την άσκηση δραστηριότητας της επιχείρησης και δεν προορίζεται για εκμίσθωση.

2.4.3 Προμήθεια εξοπλισμού γραφείου, όπως:

- μηχανές και έπιπλα γραφείου. Η δαπάνη για έπιπλα γραφείου δεν δύναται να υπερβαίνει το 10% της συνολικής επιχορηγούμενης δαπάνης της κατηγορίας.
- εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών και αναβάθμιση υφιστάμενων συστημάτων τηλεπικοινωνίας, τηλεφωνικά κέντρα.

Σημειώνεται ότι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός για να είναι επιλέξιμος θα πρέπει να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχειριστος και στην κυριότητα της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάψει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει.

Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο του ΕΠ, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο του ΕΠ.

- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- Η επιχείρηση πρέπει να διατηρήσει στην κατοχή της και να μην μεταβιβάσει τον εξοπλισμό αυτό τουλάχιστον επί μια τριετία από την ημερομηνία τελικής πληρωμής στο Δικαιούχο.
- Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες για προμήθεια αναλώσιμων υλικών, μικρο-εργαλείων, μικρο-εξαρτημάτων και ανταλλακτικών.
- Τέλη ταξινόμησης, ασφάλειες μεταφορικών μέσων διακίνησης προϊόντων και πρώτων υλών εντός και εκτός του χώρου παραγωγής δεν είναι επιλέξιμα.
- Η αγορά εξοπλισμού, οποίος προορίζεται για εκμίσθωση δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.
- Σε περίπτωση εγκατάστασης μικρής κλίμακας Α.Π.Ε. για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας απαιτείται:
  - ο να εξασφαλιστούν, εφόσον απαιτούνται, οι κατάλληλες άδειες για την υλοποίηση και τη λειτουργία της εγκατάστασης.
  - ο η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της υπό ένταξη εγκατάστασης από ΑΠΕ θα πρέπει αποδεδειγμένα να εξυπηρετεί αποκλειστικά τις ανάγκες της επιχείρησης.
  - ο η ηλεκτρική ισχύς της υπό ένταξη εγκατάστασης από ΑΠΕ δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των ηλεκτρικών καταναλώσεων της επιχείρησης, όπως αυτό προκύπτει από την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη της εγκατάστασης στην οποία εγκαθίσταται η υπό ένταξη εγκατάσταση από ΑΠΕ.
  - ο η παραγόμενη ηλεκτρική ισχύς της εγκατάστασης ΑΠΕ δεν αποφέρει οικονομικό όφελος.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό θα πρέπει να είναι καινούργιο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος αυτού. Για το λόγο αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσκομίζουν σχετική βεβαίωση του οίκου κατασκευής ή του προμηθευτή μαζί με την απαιτούμενη άδεια χρήσης.
- Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης είναι επιλέξιμη μέχρι ένα έτος από το χρόνο προμήθειας.
- Σε περίπτωση αγοράς λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.0 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).
- Με την απόκτηση του λογισμικού η επιχείρηση πρέπει να εγγράψει τον εξοπλισμό αυτό στο Μητρώο παγίων κατά τα προβλεπόμενα στην Εθνική φορολογική νομοθεσία.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε ιδιοκατασκευή λογισμικού από την ίδια την επιχείρηση που εγκρίθηκε για χρηματοδότηση.
- Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση αγοράς άδειας χρήσης για υπάρχον λογισμικό στην επιχείρηση.

3.1 Πιστοποίηση Συστημάτων, Σχεδιασμός και Τυποποίηση

3.1.1 Μελέτη και σύνταξη εγχειριδίων για την ανάπτυξη και πιστοποίηση διαχειριστικών συστημάτων στις διοικητικές, οικονομικές και παραγωγικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων από διαπιστευμένους φορείς πιστοποίησης.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

3.1.2 Πιστοποίηση και τυποποίηση τελικών προϊόντων και υπηρεσιών σύμφωνα με αναγνωρισμένα πρότυπα (π.χ. CE).

3.1.3 Σχεδιασμός νέων προϊόντων, ετικέτας και συσκευασίας.

3.1.4 Πιστοποίηση ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων κτιρίων - μετρήσεις απόδοσης και επαλήθευσης.

3.1.5 Βιομηχανικές επιθεωρήσεις.

Οι εν λόγω δαπάνες είναι επιλέξιμες με την προϋπόθεση ότι κατά την επαλήθευση /πιστοποίηση προσκομίζεται το σχετικό πιστοποιητικό –βεβαίωση του διαπιστευμένου φορέα, το οποίο θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης του έργου. Το κόστος ανάπτυξης, εγκατάστασης και πιστοποίησης δεν πρέπει να ξεπερνά τις 5.000 € ανά διαχειριστικό σύστημα.

3.2 Προβολή -Προώθηση των επιχειρήσεων σε αγορές στόχους

3.2.1 Έξοδα συμμετοχής σε Διεθνείς Εκθέσεις ή Επαγγελματικές Εκθέσεις του εσωτερικού ή του εξωτερικού υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η συμμετοχή αφορά είτε στην προώθηση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών σε νέες αγορές, είτε στην προώθηση νέων προϊόντων και υπηρεσιών σε δεδομένες αγορές
- η επιχείρηση θα συμμετέχει για πρώτη φορά στην έκθεση και θα προσκομίσει σχετική βεβαίωση από τον αρμόδιο φορέα διοργάνωσης αυτής.

Επιλέξιμη είναι η δαπάνη ενοικίασης και διαμόρφωσης του περιπτέρου, η εγγραφή στους καταλόγους της έκθεσης και το κόστος για τη μεταφορά και την ασφάλιση των εκθεμάτων. Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες τα έξοδα μετακίνησης, διαμονής και διατροφής των συμμετεχόντων.

3.2.2 Σχεδιασμός και παραγωγή έντυπου πληροφοριακού υλικού μέχρι ποσού 5.000€.

3.2.3 Διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπη ή/και ηλεκτρονική μορφή μέχρι ποσού 5.000€. Δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη το κόστος για τη χρήση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (π.χ. αγορά χρόνου σε ραδιοτηλεοπτικά/τηλεοπτικά μέσα).

3.2.4 Σχεδιασμός λογοτύπου και εταιρικής ταυτότητας μέχρι ποσού 5.000€.

3.2.5 Αναβάθμιση υφιστάμενου διαδικτυακού τόπου (ιστοσελίδας), δημιουργία-κατασκευή νέου διαδικτυακού τόπου και προσαρμογή υπάρχουσας ιστοσελίδας για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία μέχρι του ποσού των 2.500€.

3.2.6 Δαπάνες προβολής σε ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής / επαγγελματικής δικτύωσης και άλλα σύγχρονα μέσα μέχρι ποσού 5.000€.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

3.3 Ενέργειες για την κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών και την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο ή για την απόκτηση και χρήση πατεντών και για τη μεταφορά τεχνογνωσίας.

3.3.1 Δαπάνες κατοχύρωσης ευρεσιτεχνίας και βιομηχανικού σχεδιασμού.

3.3.2 Απόκτηση, μεταφορά και χρήση δικαιωμάτων τεχνογνωσίας ή και αδειών εκμετάλλευσης για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου.

Οι δαπάνες αφορούν το σύνολο των ενεργειών που θα πραγματοποιηθούν για την απόκτηση, προστασία, μεταφορά και χρήση και εκμετάλλευση της απαιτούμενης τεχνογνωσίας (π.χ. αγορά δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, τεχνογνωσίας, μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων, αγορά προτύπων ή αδειών εκμετάλλευσης προτύπων κλπ.) για την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων.

Η αποκτώμενη τεχνογνωσία θα πρέπει να συνδέεται με τη μορφή και τους στόχους του επιχειρηματικού σχεδίου και να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα παραδοτέα όπως αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΧ της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης. Η τεχνογνωσία μπορεί να προέρχεται είτε από το εσωτερικό είτε από το εξωτερικό. Με την απόκτηση των δικαιωμάτων τεχνογνωσίας η επιχείρηση πρέπει να εγγράψει την εν λόγω δαπάνη στο Μητρώο παγίων (όπου απαιτείται) κατά τα προβλεπόμενα στην Εθνική φορολογική νομοθεσία.

3.4 Τεχνική και Συμβουλευτική Υποστήριξη/Καθοδήγηση επιχειρήσεων που θα συμβάλει στην βελτίωση της οργάνωσης και παραγωγικότητας των επιχειρήσεων, στην υποστήριξη καινοτομικής και τεχνολογικής επιχειρηματικότητας και θα υποστηρίζει τον προσανατολισμό προς νέες αγορές.

3.4.1 Δαπάνες συμμετοχής σε διαγωνισμούς, που αφορούν νέες αγορές ή νέα προϊόντα / υπηρεσίες.

3.4.2 Δαπάνες τεχνικής υποστήριξης για τη σύναψη συμβάσεων συνεργασίας με οίκους του εξωτερικού ή Κοινών Επιχειρήσεων Joint-Ventures, που αφορούν νέες αγορές ή νέα προϊόντα / υπηρεσίες.

3.4.3 Οργάνωσης και υποστήριξης εν γένει εξωστρεφών ενεργειών και δραστηριοτήτων (coaching - mentoring).

3.4.4 Εκπόνηση μελετών και ερευνών κάθε μορφής όπως έρευνες αγοράς, μελέτες benchmarking, οργάνωσης διοίκησης, αναδιοργάνωσης των επιμέρους λειτουργιών της επιχείρησης, ανασχεδιασμού επιχειρηματικών διαδικασιών (reengineering), τυποποίησης διαδικασιών, εκτίμησης επιχειρηματικού κινδύνου - risk analysis, marketing plan.

3.4.5 Εφαρμογή της μεθοδολογίας του design για τη δημιουργία νέου ή βελτιωμένου προϊόντος/ υπηρεσίας/ επιχειρησιακού συστήματος/ οργανωτικής διαδικασίας μέχρι και του ποσού των 5.000€. Η μεθοδολογία DESIGN περιλαμβάνει 5 στάδια για κάθε ένα από τα οποία χρησιμοποιούνται εξειδικευμένα εργαλεία (toolkits). Τα στάδια αυτά είναι: 1. Καθορισμός της πρόκλησης, 2. Ανάπτυξη ιδεών, 3. Ανάπτυξη πρωτοτύπων, 4. Δοκιμή πρωτοτύπων και 5. Υλοποίηση και αξιολόγηση.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

3.4.6 Παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης και διοίκησης του επενδυτικού σχεδίου μέχρι του ποσού των 2.500€. Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών παρακολούθησης και διαχείρισης επενδύσεων είναι επιλέξιμες υπό τον όρο ότι αφορούν στο χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Σημειώνεται ότι:

- Το συνολικό κόστος μελετών συμπεριλαμβανομένου και του κόστους παρακολούθησης και διοίκησης του επιχειρηματικού σχεδίου δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 6.000€.
- Οι πιθανές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων συμπεριλαμβάνονται στην συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.
- Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση. Η εν λόγω σύμβαση, ανεξαρτήτως του κόστους της συμβουλευτικής υπηρεσίας, θα πρέπει να είναι νομίμως καταχωρημένη στο taxisnet
- Οι δαπάνες για τις μελέτες πυροπροστασίας, περιβαλλοντικών επιπτώσεων, απόκτησης άδειας λειτουργίας της επιχείρησης ή νόμιμου απαλλακτικού από αυτήν, καθώς και για μελέτες επαγγελματικού κινδύνου και άλλες παρεμφερείς μελέτες δεν είναι επιλέξιμες.
- Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θα αξιολογούνται για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με το μέγεθος της επιχείρησης, καθώς και για τη συνάφειά τους σε σχέση με το επιχειρηματικό σχέδιο.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη.

4.1 Μισθολογικό κόστος Υφιστάμενου Προσωπικού.

4.1.1 Οι εργαζόμενοι να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).

4.1.2 Δαπάνες στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και εφόσον εμπλέκονται στην υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου

4.1.3 Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι του επιλέξιμου ορίου.

4.1.4 Οι ΕΜΕ μισθωτής εργασίας της επιχείρησης του έτους 2015 θα πρέπει να διατηρηθούν σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, όσο και κατά το τελευταίο έτος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ως τελευταίο έτος υλοποίησης θεωρούνται οι δώδεκα (12) μήνες που προηγούνται του μήνα ολοκλήρωσης.

4.1.5 Σε επενδυτικά σχέδια που ολοκληρώνονται σε μικρότερο των δώδεκα (12) μηνών χρονικό διάστημα, η υποχρέωση διατήρησης του υφιστάμενου Προσωπικού τους παραμένει και στους επόμενους της ολοκλήρωσης μήνες και μέχρι τη συμπλήρωση δώδεκα μηνών.

4.1.6 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΟΑΕΔ), προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, ώστε να συγχρηματοδοτηθεί στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.

4.1.7 Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

4.2 Μισθολογικό κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού.

4.2.1 Οι εργαζόμενοι να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).

4.2.2 Δαπάνες στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και εφόσον εμπλέκονται στην υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

4.2.3 Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι του επιλέξιμου ορίου.

4.2.4 Στην περίπτωση επιχορήγησης νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, οι επιχορηγούμενες ετήσιες μονάδες εργασίας (ΕΜΕ) πρέπει να είναι πρόσθετες ως προς τις ΕΜΕ της επιχείρησης κατά το έτος 2015.

Οι ΕΜΕ μισθωτής εργασίας της επιχείρησης του έτους 2015, καθώς και οι πρόσθετες επιχορηγούμενες ΕΜΕ θα πρέπει να διατηρηθούν σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, όσο και κατά το τελευταίο έτος υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου. Ως τελευταίο έτος υλοποίησης θεωρούνται οι δώδεκα (12) μήνες που προηγούνται του μήνα ολοκλήρωσης.

4.2.5 Σε επενδυτικά σχέδια που ολοκληρώνονται σε μικρότερο των δώδεκα (12) μηνών χρονικό διάστημα, η υποχρέωση διατήρησης του υφιστάμενου και νέου Προσωπικού τους παραμένει και, εφόσον δεν εκπληρωθεί στην ολοκλήρωση, αφορά στους επόμενους της ολοκλήρωσης μήνες και μέχρι τη συμπλήρωση δώδεκα μηνών.

4.2.6 Ε.Μ.Ε. μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΟΑΕΔ), προσμετράται στη διατήρηση Προσωπικού. Ωστόσο το μισθολογικό κόστος αυτής της ΕΜΕ δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη προς συγχρηματοδότηση στην παρούσα Κατηγορία Δαπανών.

4.2.7 Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.

Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Επισημαίνεται ότι:

1. Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, δηλαδή πριν την ημερομηνία δημοσίευσης της Πρόσκλησης.
2. Τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής), ενδέχεται να κληθούν οι δικαιούχοι να τα υποβάλουν μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητάς τους.
3. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας των μηχανημάτων και εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητήσουν από το δικαιούχο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες για την εξακρίβωση της αξίας και για τον έλεγχο των τιμών αυτών.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

4. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία, όπως μέθοδοι κοστολόγησης κτιριακών και άλλων κατασκευαστικών εργασιών που θα λαμβάνουν υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων κτιριακών κατασκευών.
5. Όλες οι δαπάνες θα εξετάζονται για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους, καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την επιχείρηση και το επενδυτικό σχέδιο κατά την πιστοποίησή τους. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή/και σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης κατά την πιστοποίηση τους, θα γίνεται δεκτό, μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
6. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά συντάσσονται και προσκομίζονται μόνον εφόσον αυτό απαιτείται από τη Φορολογική Νομοθεσία.
7. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου.
8. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
9. Σημειώνεται ότι δεν είναι επιλέξιμη η πρόσληψη συζύγων και συγγενών α' και β' βαθμού.

1.1.6.2 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Προϋπολογισμός Επενδυτικής Πρότασης

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε επενδυτικής πρότασης δυνητικού δικαιούχου ενίσχυσης δεν δύναται να είναι μικρότερος των δεκαπέντε χιλιάδων ευρώ (15.000€) και δεν δύναται να υπερβαίνει τον κύκλο εργασιών του έτους 2015 ή το ποσόν των διακοσίων χιλιάδων ευρώ (200.000€) στην περίπτωση που ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης το έτος 2015 ήταν μεγαλύτερος των διακοσίων χιλιάδων ευρώ (200.000€).

Γενικές επισημάνσεις:

- Σε περίπτωση που το επενδυτικό σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μικρότερο από 15.000€, τότε αυτό θα κρίνεται μη επιλέξιμο εξ αρχής και δε μπορεί να υποβληθεί.
- Στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ανώτατου ορίου που ορίζεται παραπάνω, το ποσό πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θα θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή για την υλοποίηση του σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της επενδυτικής πρότασης και το σύνολο του υπερβάλλοντος κόστους.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Διάρκεια Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου

Η προθεσμία ολοκλήρωσης των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τους εικοσιτέσσερις (24) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης.

Ελάχιστη Δαπάνη 1ου έτους

Επισημαίνεται ότι δαπάνες τουλάχιστον ίσες με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί και να έχουν αποτελέσει αντικείμενο αιτήματος επαλήθευσης στο πρώτο έτος υλοποίησής της, εφόσον η ημερομηνία ολοκλήρωσης της χρηματοδοτούμενης επένδυσης υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Στην Ενότητα «I.1.11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ -ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ» της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης, καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας απαίτησης.

I.1.7 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Καθεστώς Ενίσχυσης

Οι ενισχύσεις του παρόντος προγράμματος θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ΕΕ 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (ΕΛ L 352/24.12.2013) που αφορά στην εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De minimis aid).

Ποσοστά Ενίσχυσης – Χρηματοδοτικό Σχήμα

Τα ποσοστά ενίσχυσης των επενδυτικών προτάσεων και η ιδιωτική συμμετοχή του δυνητικού δικαιούχου της ενίσχυσης για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης της Δράσης, έχουν ως ακολούθως:

Ποσοστά Ενίσχυσης		
	Δημόσια Επιχορήγηση (Κοινοτική και Εθνική) (%)	Ιδιωτική Συμμετοχή (%)
Περιφέρειες (για το σύνολο των Περιφερειών της Χώρας)	i. 40% ii. 50% (στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού για τουλάχιστον μια επιπλέον (1) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας (η επίτευξη του στόχου ελέγχεται κατά την τελική πιστοποίηση).	i. 60% ii. 50% στην περίπτωση πρόσληψης νέου προσωπικού για τουλάχιστον μια επιπλέον (1) ΕΜΕ μισθωτής εργασίας (η επίτευξη του στόχου ελέγχεται κατά την τελική πιστοποίηση).

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ίδιους πόρους (ίδια συμμετοχή) ή/και δάνειο. Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.

Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

- οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις.
- πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης.
- μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της συγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου).
- οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ.
- τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για τη προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.
- αν το τραπεζικό δάνειο υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ και χορηγείται με τον Κανονισμό ΕΕ 1407/2013, εμπεριέχει ενίσχυση οπότε το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτει ο Κανονισμός ΕΕ 1407/2013.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδομένου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, **εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης**, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου.

Διευκρινίζεται ότι αλληλόχρεοι λογαριασμοί που υπάρχουν και χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις **πριν** την ένταξη των επενδυτικών τους σχεδίων στην παρούσα Δράση, δεν αφορούν αποκλειστικά το σχέδιο, επομένως δεν θεωρούνται τραπεζικός δανεισμός για το επενδυτικό σχέδιο, και δεν απαιτείται να προσκομισθεί για αυτούς Πρόσθετη Πράξη.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε συνάλλαγμα. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη του χρηματοδοτικού σχήματος της επένδυσης, είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει κατά την υλοποίηση του προγράμματος αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Οδηγό.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Η **δημόσια χρηματοδότηση** καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.

Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου θεωρούνται λειτουργικά έξοδα και δεν είναι επιλέξιμα στη δράση.

I.1.8 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται από τους υποψηφίους Δικαιούχους υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης. Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν.

Σημειώνεται ότι πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Δικαιούχος (ο νόμιμος εκπρόσωπος) επισυνάπτει στο ΠΣΚΕ ένα ηλεκτρονικό έντυπο (pdf) με σφραγίδα και υπογραφή, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης. Χωρίς την επισύναψη του εγγράφου κατάλληλα υπογεγραμμένου και σφραγισμένου η υποβολή δεν θα μπορεί να ολοκληρωθεί.

Η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής είναι υποχρεωτική και οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis)

Το Έντυπο Υποβολής, όπως και όλα τα έντυπα της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού (www.mindev.gov.gr)
- της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr)
- του ΕΦ
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)
- του ΠΣΚΕ (www.ependyseis.gr)

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή επενδυτικού σχεδίου.

Δεν κατατίθεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) κατά τη φάση της υποβολής. Τα δικαιολογητικά θα υποβληθούν μετά την αξιολόγηση και την προσωρινή βαθμολογική κατάταξη και μόνον για τα δυνητικά εντασσόμενα επενδυτικά σχέδια.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών), καθώς και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω δράσης.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν 2472/97.

Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει στο Έντυπο Υποβολής προς τον ΕΦ ή/και την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

Παραλαβή αιτήσεων χρηματοδότησης

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η ηλεκτρονική υποβολή του Εντύπου Υποβολής να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των επενδυτικών σχεδίων.

Τα επενδυτικά σχέδια που δεν θα υποβληθούν εμπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης (ηλεκτρονικά) ο δυνητικός δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή της.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των φακέλων αρχίζει άμεσα από την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/ ΕΦ η διαδικασία αξιολόγησης, όπως αυτή αναλυτικά περιγράφεται στην ενότητα Ι.1.10 - ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.

Ι.1.9 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι δυνητικά εντασσόμενοι δικαιούχοι παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΧΙΙΙ της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ι.1.10 ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ι.1.10.1 ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αξιολογητές

Οι αξιολογήσεις των υποβαλλομένων επενδυτικών σχεδίων διενεργούνται από δύο (2) αξιολογητές, οι οποίοι επιλέγονται κατόπιν ηλεκτρονικής κλήρωσης μεταξύ των μελών του μητρώου αξιολογητών της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/ ΕΦ και διαθέτουν εμπειρία σχετική με το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Αξιολογητές που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αξιολογητών για μια Περιφέρεια αποκλείονται από την κλήρωση για την αξιολόγηση των προτάσεων που αφορούν στη συγκεκριμένη Περιφέρεια.

Οι αξιολογητές που θα κληθούν να αξιολογήσουν στη δράση πρέπει να διαθέτουν εμπειρία στην αξιολόγηση αντίστοιχων προγραμμάτων, καθώς επίσης και τις απαιτούμενες γνώσεις για την Αναλυτική Πρόσκληση του προγράμματος και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου υλοποιείται. Προβλέπεται διαδικασία / σύστημα εκπαίδευσης των επιλεγέντων αξιολογητών, διαδικασία εξέτασης των αξιολογητών προκειμένου να επιλεγούν οι αξιολογητές εκείνοι που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα για τη διαδικασία αξιολόγησης του προγράμματος, καθώς και σύστημα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη ορθής εκτέλεσης του προβλεπόμενου για τους αξιολογητές έργου.

Για τις ανάγκες της αξιολογικής διαδικασίας θα είναι στη διάθεση των αξιολογητών όλο το σχετικό υλικό.

Οι αξιολογητές ορίζονται με σχετική απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Με το πέρας των υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης τους με την ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και την υποστήριξη του ΕΦ.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας της δράσης θα συσταθεί Επιτροπή Αξιολόγησης με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στην οποία υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, θα ορίζονται τα μέλη της και ότι άλλο απαιτείται.

Με την ίδια απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

I.1.10.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Με το πέρας των υποβολής των επενδυτικών σχεδίων, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης τους η οποία πραγματοποιείται μέσω του ΠΣΚΕ, με την ευθύνη της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ και την υποστήριξη του ΕΦ.

Ο ΕΦ αναλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες ενέργειες της διοργάνωσης και υποστήριξης της διαδικασίας αξιολόγησης, καθώς και της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Η αξιολόγηση είναι συγκριτική και περιλαμβάνει:

- έλεγχο πλήρωσης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής
- έλεγχο της κατάστασης του δικαιούχου
- έλεγχο ποιότητας, πληρότητας και ωριμότητας του Επενδυτικού Σχεδίου.

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο και την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων θα γίνουν αυστηρές διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και εξαρθρωθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Οι τυπικές προϋποθέσεις που θα πρέπει να πληρούνται αναλύονται στο Κεφάλαιο I.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο έλεγχος της κάλυψης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής απαιτεί την θετική απάντηση **στο σύνολο των κριτηρίων.**

Η βαθμολογία των κριτηρίων προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας του κάθε υποκριτηρίου. Η τελική βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογούμενων κριτηρίων. Η μέγιστη τελική βαθμολογία με την χρήση των ανωτέρω κριτηρίων είναι το 100,00.

Αξιολόγηση και βαθμολόγηση των επενδυτικών σχεδίων

Οι ομάδες κριτηρίων παρουσιάζονται και αναλύονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

Κάθε επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται και βαθμολογείται από δύο (2) διαφορετικούς αξιολογητές με βάση τα κριτήρια της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- Τα επενδυτικά σχέδια ανατίθενται προς εξέταση στους αξιολογητές με τυχαία επιλογή μέσω του ΠΣΚΕ.
- Ο αξιολογητής προβαίνει στην αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.
- Σε κάθε περίπτωση θα διασφαλίζεται κατά την αξιολόγηση ότι ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με το συντάκτη του επενδυτικού σχεδίου και δεν συνδέεται με κανένα τρόπο με το επενδυτικό σχέδιο.
- Αξιολογητές που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο για μια Περιφέρεια αποκλείονται από την κλήρωση για την αξιολόγηση των προτάσεων που αφορούν στη συγκεκριμένη Περιφέρεια.
- Οι αξιολογητές δεν έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των επενδυτών, αλλά ούτε και στον ηλεκτρονικό κωδικό της πρότασης,
- Σε περίπτωση που διαπιστώνεται διαφωνία των δύο αξιολογητών ως προς τις Τυπικές Προϋποθέσεις Συμμετοχής, το επενδυτικό σχέδιο θα προωθείται, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, στην Επιτροπή Αξιολόγησης.
- Σε περίπτωση που η απόκλιση της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών είναι πάνω από 25% του άριστα, το επενδυτικό σχέδιο ανατίθεται εκ νέου, με την ίδια διαδικασία τυχαίας επιλογής μέσω ΠΣΚΕ, σε τρίτο αξιολογητή, και ως επικρατούσες προς περαιτέρω χρήση αξιολογήσεις θεωρούνται εκείνες, όπου οι βαθμολογίες εμφανίζουν την μικρότερη μεταξύ τους απόκλιση.
- Κάθε επενδυτικό σχέδιο αξιολογείται με το μ.ο. των της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών.
- Σε περίπτωση που οι προτεινόμενοι από τις δύο επικρατούσες αξιολογήσεις προϋπολογισμοί αποκλίνουν λιγότερο από το 25% του αρχικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς ουσιαστικές διαφοροποιήσεις στο φυσικό αντικείμενο, ο προϋπολογισμός ταυτίζεται με το μέσο όρο των προτεινόμενων 2 προϋπολογισμών.
- Στην περίπτωση που υπάρχει διαφοροποίηση ως προς το φυσικό αντικείμενο ή/και απόκλιση προϋπολογισμών μεγαλύτερη του 25% του αρχικού, καλείται να αποφασίσει η Επιτροπή Αξιολόγησης μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του ΕΦ σχετικά με το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του επενδυτικού σχεδίου

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων από τους αξιολογητές, οι κατάλογοι των αξιολογήσεων όπως παράγονται από το ΠΣΚΕ με τη τελική σειρά κατάταξης, αποστέλλονται με σχετική εισήγηση από τον ΕΦ προς την ΕΥΔ ΕΓΠΑΝΕΚ, η οποία με τη σειρά της τους διαβιβάζει αρμοδίως προς την Επιτροπή Αξιολόγησης

Στους ανωτέρω καταλόγους ενδεικτικά αναφέρονται:

1. Τα βασικά στοιχεία του κάθε επενδυτικού σχεδίου {π.χ. κωδ. Επενδυτικού σχεδίου, επωνυμία επιχείρησης, κατάσταση επιχείρησης (νέα/υφιστάμενη)}
2. Ο βαθμός του κάθε αξιολογητή
3. Η τελικά διαμορφούμενη συνολική βαθμολογία των δύο αξιολογητών. Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

---

4. Ο επιχορηγούμενος Π/Υ
5. Η εισήγηση του ΕΦ. Σε κάθε περίπτωση είναι ευθύνη του ΕΦ να διασφαλίζεται ότι ο εισηγητής δεν ταυτίζεται με τον αξιολογητή του επενδυτικού σχεδίου.
- Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί την τελική βαθμολογία και το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του κάθε επενδυτικού σχεδίου, ως προς τα εξής:
    - i. τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε επενδυτικού σχεδίου
    - ii. το βαθμό που έβαλε στο επενδυτικό σχέδιο ο κάθε αξιολογητής
    - iii. το Μ.Ο. της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών
    - iv. τον προτεινόμενο προϋπολογισμό από κάθε αξιολογητή και στην αναλογούσα δημόσια επιχορήγηση.

Παράλληλα δύνата να προβεί σε δειγματοληπτική εξέταση των αξιολογήσεων και των εισηγήσεων.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης και οι εισηγητές δεν έχουν πρόσβαση στα στοιχεία της επιχείρησης ούτε στον ηλεκτρονικό κωδικό της πρότασης μέχρι και τη δημοσίευση του Προσωρινού Καταλόγου των Δυνητικών Δικαιούχων.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης με την υποστήριξη της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ΕΦ συντάσσει πρακτικό, που περιλαμβάνει:

- την προσωρινή βαθμολογική κατάταξη των επενδυτικών σχεδίων.
- για κάθε επιλέξιμο επενδυτικό σχέδιο (που συγκεντρώνει δηλαδή βαθμολογία άνω του 50 και δεν έχει προβλήματα επιλεξιμότητας) τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, την ανάλυση αυτού κατά κατηγορία δαπανών, καθώς και την περιγραφή του φυσικού αντικειμένου.
- για τα μη επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια ή δαπάνες τη σχετική τεκμηρίωση

Η τελική κατάταξη των επενδυτικών σχεδίων γίνεται συνολικά και για τις δύο κατηγορίες δικαιούχων με βάση το διαθέσιμο προϋπολογισμό ανά ομάδα περιφερειών.

Οι προκύπτοντες κατάλογοι των προς χρηματοδότηση προτάσεων, με τα πρακτικά αξιολόγησης της Επιτροπής Αξιολόγησης διαβιβάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στον Ειδικό Γραμματέα Τομεακών Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, και εκδίδεται Απόφαση με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων όπως προέκυψαν από τη διαδικασία αξιολόγησης και με βάση το διαθέσιμο προϋπολογισμό ανά περιφέρεια. Στην ίδια απόφαση ορίζεται και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών του Παραρτήματος XIII της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ο φάκελος θα πρέπει να περιλαμβάνει πλήρως συμπληρωμένα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά με τη σειρά που περιγράφονται στην ενότητα «I.1.9- ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ».

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω ημερομηνίες είναι αργίες, οι καταληκτικές ημερομηνίες παρατείνονται μέχρι και την πρώτη εργάσιμη ημέρα.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Στην περίπτωση υποβολής δικαιολογητικών ιδιοχείρως, αυτά θα πρωτοκολλούνται κατά την παραλαβή τους, ως εισερχόμενα έγγραφα στο κεντρικό πρωτόκολλο του ΕΦ. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης αυτών θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Στην περίπτωση αποστολής, ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία που αναγράφεται στη σφραγίδα αποστολής ταχυδρομείου (ΕΛΤΑ- συστημένη αποστολή) ή στο παραστατικό αποστολής της εταιρείας ταχυμεταφοράς, η οποία θα πρέπει να είναι ευδιάκριτη. Η απόδειξη αποστολής των ΕΛΤΑ ή της εταιρείας ταχυμεταφοράς θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Στην περίπτωση υποβολής και αποστολής (ταχυδρομικά ή με ταχυμεταφορά) ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Επωνυμία Επιχείρησης «.....»

ΑΦΜ «.....»

Κωδικός Επενδυτικού Σχεδίου² (1) : «.....»

Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής «.....»

Με την εμπρόθεσμη υποβολή και παραλαβή του φυσικού φακέλου ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή του και αρχίζει άμεσα από τον ΕΦ η διαδικασία ταυτοποίησης των στοιχείων της αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών.

Ακολουθεί ο έλεγχος των δικαιολογητικών του Παραρτήματος XIII της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης, που πραγματοποιείται από τον ΕΦ/ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ.

Στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών ένταξης διαπιστωθούν τα ακόλουθα:

- Μη προσκόμιση φακέλου δικαιολογητικών ή Ελλείψεις στους υποβληθέντες φακέλους, θα υπάρχει ένα χρονικό περιθώριο 15 ημερολογιακών ημερών να αποστείλουν οι δικαιούχοι τα συμπληρωματικά στοιχεία από την ημερομηνία της ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ τον ΕΦ. Στην περίπτωση μη προσκόμισης των ζητούμενων δικαιολογητικών, τα επενδυτικά σχέδια θα παραπέμπονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης από τον ΕΦ με εισήγηση για απόρριψη.
- Ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αναγράφονται στην ενότητα «**I.1.9- ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**» και στο Παράρτημα XIV- ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, τα επενδυτικά σχέδια θα παραπέμπονται από τον ΕΦ με σχετική εισήγηση.

² Είναι ο κωδικός που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- Ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στα βαθμολογούμενα κριτήρια (Ομάδες Κριτηρίων Α, Β και Γ), **θα γίνεται διόρθωση της βαθμολογίας των επενδυτικών σχεδίων από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ τον ΕΦ και θα εκδίδονται νέοι Πίνακες Βαθμολογικής Κατάταξης ανά Περιφέρεια σύμφωνα με το Κεφ. Ι.1.2 της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης. Εάν η νέα βαθμολογία είναι χαμηλότερη του 50, το επενδυτικό σχέδιο θα παραπέμπεται στην Επιτροπή Αξιολόγησης με εισήγηση απόρριψης. Εάν, σύμφωνα με τη νέα κατάταξη, η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου είναι χαμηλότερη του κατώτατου ορίου ένταξης επενδυτικών σχεδίων, θα διακόπτεται η διαδικασία έγκρισης**
- Επίσης, αν το κατ' αρχήν επιλέξιμο κόστος του επενδυτικού σχεδίου είναι υψηλότερο των προσφορών θα μειώνεται ο προϋπολογισμός ανάλογα με βάση τις προσφορές.
- Κάθε δυνητικός δικαιούχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε απόκλιση μεταξύ των στοιχείων της αίτησης και των δικαιολογητικών και η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ΕΦ δεν φέρει καμία ευθύνη για τυχόν ενέργειες ή δαπάνες στις οποίες έχει υποβληθεί.

Ι.1.10.3 ΕΓΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Μετά το τέλος της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών έγκρισης προκύπτουν οι τελικοί πίνακες βαθμολογικής κατάταξης των επενδυτικών σχεδίων που περιλαμβάνουν τους επιλέξιμους και μη επιλέξιμους για συγχρηματοδότηση δικαιούχους.

Ο ΕΦ με εισήγησή του αποστέλλει τα τελικά αποτελέσματα στην Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία με τη σειρά της προβαίνει στην επικύρωση των αποτελεσμάτων και αποστέλλει στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ την εισήγησή της για την έκδοση της απόφασης ένταξης.

Οι προκύπτοντες κατάλογοι μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης των Επιτροπών Αξιολόγησης διαβιβάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στον Ειδικό Γραμματέα Τομεακών Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ, ο οποίος με Απόφασή του εντάσσει τις πράξεις.

Οι εντάξεις των πράξεων των δικαιούχων στη δράση πραγματοποιούνται με βάση τη σειρά της τελικής βαθμολογικής κατάταξης μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλες οι πράξεις που ισοβαθμούν.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων πράξεων στους Δικτυακούς τόπους της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ (www.antagonistikotita.gr).

Ακολούθως ενημερώνονται ηλεκτρονικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη του επενδυτικού σχεδίου από τον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ).

- Στην περίπτωση των ενταγμένων έργων, η εγκριτική επιστολή ενημερώνει ηλεκτρονικά, χωριστά τον κάθε δικαιούχο για το Τεχνικό Παράρτημα στο οποίο περιλαμβάνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, το χρονοδιάγραμμα, ο συνολικός προϋπολογισμός του, οι πηγές και το ποσοστό χρηματοδότησης αυτού (το Τεχνικό Παράρτημα θα αναρτηθεί και στο ΠΣΚΕ για κάθε επιχείρηση χωριστά). Επίσης, με την επιστολή θα ενημερώνεται ο Δικαιούχος για την υποβολή Υπεύθυνης Δήλωσης περί αποδοχής του Τεχνικού Παραρτήματος όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στον Οδηγό για την υλοποίηση του έργου και

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

την παρακολούθηση αυτού. **Η Υπεύθυνη Δήλωση θα υποβληθεί στον ΕΦ, μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης.**

- Οι επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ενημερώνονται από τον ΕΦ εντός 10 ημερολογιακών ημερών από την δημοσιοποίηση της σχετικής απόφασης. Στην ενημέρωση θα περιλαμβάνεται και ο λόγος απόρριψής τους.

Ο ΕΦ αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 2, του Κανονισμού 1303/2013. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση Επενδυτικών Σχεδίων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα ΧΙΙ του Καν. 1303/2013 και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σε περίπτωση απόρριψης επενδυτικών σχεδίων κατά τη διαδικασία ελέγχου δικαιολογητικών ένταξης, δύναται να προχωρήσουν σε διαδικασία υποβολής δικαιολογητικών τα επόμενα σε βαθμολογία επενδυτικά σχέδια, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης διαθέσιμων πόρων, και μέχρι εξαντλήσεως αυτών.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης της Πράξης στη Δράση.

I.1.10.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 παρ. 7 της Υπουργικής Απόφασης των «Εθνικών Κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020»(ΦΕΚ 1822/Β/24.02.2015).

- Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων, στο πλαίσιο πρόσκλησης δύναται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Δεν υποβάλλεται ένσταση επί της απόφασης με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων.
- Οι ενστάσεις υποβάλλονται ηλεκτρονικά (μέσω ΠΣΚΕ) προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/τον ΕΦ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Οι ενστάσεις εξετάζονται από την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/τον ΕΦ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές.
- Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται **άπαξ**, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των **είκοσι (20)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/απόρριψης.
- Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Ν.2690/1999 από τον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στην οποία υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.
- Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
  - Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων κοινοποιούνται αμελλητί στους δυνητικούς δικαιούχους και αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ <http://www.antonistikotita.gr> και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων

Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, συγκροτείται Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων. Επιπλέον, δύνатаι να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων .

Ο ΕΦ εισηγείται στην Επιτροπή Ενστάσεων, η οποία ορίζεται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών Ε.Π. του ΕΤΠΑ και ΤΣ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού που συγκροτείται για το λόγο αυτό. Η εκδοθείσα επί της ενστάσεως απόφαση καθιστά οριστική την πράξη ένταξης ή την τυχόν απόρριψη αυτής αποκλεισμένου έτερου σταδίου διοικητικής προσφυγής.

I.1.11 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

I.1.11.1 ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σημειώνεται ότι για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός επενδυτικού σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, η εξόφλησή τους θα πρέπει να γίνεται ως ακολούθως για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου και να αποτελούν εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013,ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ. 1079/6.4.2015):

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- **Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.**
- **Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ποσού των 6.000€). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.**

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των €500, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

1. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

2. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό από το οποίο θα φαίνεται ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

3. Μεταφορά από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) σε εταιρικό λογαριασμό του προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας για μεταφορά χρημάτων όπου φαίνονται τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

5. Ηλεκτρονική τραπεζική συναλλαγή (κίνηση web-banking). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) έντυπο κίνησης του τραπεζικού εταιρικού λογαριασμού (extrait) του

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου), (β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα φαίνεται ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

6. Εξόφληση μέσω χρεωστικής - πιστωτικής κάρτας. Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η χρεωστική - πιστωτική κάρτα να είναι στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της χρεωστικής - πιστωτικής κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης λογαριασμού χρεωστικής – πιστωτικής κάρτας, στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής - ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου (π.χ. εξοφλήσεις ενοικίων) δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφα ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, στα αναλυτικά καθολικά των οικείων λογαριασμών (π.χ. εξόδων, παγίων, προμηθευτών, ταμείου, κλπ.), στα αντίστοιχα ισοζύγια καθώς και στο γενικό ημερολόγιο.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Στο μισθολογικό κόστος υφιστάμενου ή νέου προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές & ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς του Δημοσίου, εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης.

Η δαπάνη της μισθοδοσίας ειδικά, εξοφλείται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:

- Μισθοδοτικές καταστάσεις (ατομικές) σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από τον λογιστή και τον νόμιμο εκπρόσωπο επιχείρησης, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απασχόλησης.
- Δικαιολογητικό πληρωμής μισθοδοσίας σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου (κίνηση extrait ή καταθετήριο σε τραπεζικό λογαριασμό).
- Αποδεικτικά καταβολής εργοδοτικών και ασφαλιστικών εισφορών. Σε περίπτωση που έχουν καταβληθεί οι καθαρές (πληρωτέες) αποδοχές και δεν έχουν αποδοθεί οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές και ο αντίστοιχος φόρος, δύναται να πιστοποιηθούν οι ως άνω καθαρές αποδοχές υπό τον όρο ότι ο δικαιούχος έχει προβεί σε ρύθμιση των οφειλών του την οποία και εξυπηρετεί.
- Αποδεικτικά καταβολής ΦΜΥ.

Γενικές επισημάνσεις:

- Το σύνολο των δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου και πριν από την τελική έκθεση επαλήθευσης-πιστοποίησης και σε κάθε περίπτωση το αργότερο 24 μήνες από την ημερομηνία ένταξης του επενδυτικού σχεδίου.
- Οι δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- **Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη** στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού και αποσβέσεων θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να **εκτυπώνονται**.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπάνες, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).
- Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ ο ΕΦ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του επενδυτικού σχεδίου ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους.

Ι.1.11.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οι δικαιούχοι επενδυτές είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους Φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Ο Δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, όπως είναι το Αίτημα Πληρωμής ή τα δεδομένα φυσικού αντικειμένου τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του Κανονισμού 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) (βλ. και σχετική υποχρέωση για τα απογραφικά δελτία εισόδου και εξόδου στην παράγραφο 1.14 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ).

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης και της **απόφασης ένταξης** συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον Δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Έργο τουλάχιστον ίσο με το 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της επένδυσης, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί στο πρώτο έτος υλοποίησής της, εφόσον η ημερομηνία ολοκλήρωσης της χρηματοδοτούμενης επένδυσης υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Πιο συγκεκριμένα, δώδεκα (12) μήνες μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης, η επιχείρηση θα πρέπει να έχει υποβάλει σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης, το οποίο θα συνοδεύεται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, για δαπάνες οι οποίες ανέρχονται τουλάχιστον στο 30% του εγκεκριμένου Π/Υ της επένδυσης. Σε ενταγμένες επενδύσεις για τις οποίες:

- είτε δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα το πλήρες αίτημα
- είτε επί υποβληθέντος τέτοιου αιτήματος και μετά την κάλυψη τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους της παρούσας ενότητας, πιστοποιείται φυσικό και οικονομικό αντικείμενο μικρότερο του 20% του εγκεκριμένου Π/Υ τους,

ανακαλείται η απόφαση ένταξης αυτών από το Πρόγραμμα και κινείται η διαδικασία επιστροφής εντόκως της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης σύμφωνα με το ισχύον κατά περίπτωση Θεσμικό Πλαίσιο.

2. Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου του ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο του, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων
- οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στο φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο του έργου του που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής του,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση του έργου του.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, τον ΕΦ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης και στην απένταξη του δικαιούχου από το Πρόγραμμα με έντοκη επιστροφή της ήδη καταβληθείσας επιχορήγησης.

Α) Αίτημα Επαλήθευσης – Πιστοποίησης

Το Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης υποβάλλεται από τον δικαιούχο σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό έντυπο, τόσο ηλεκτρονικά όσο και σε έντυπη μορφή και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα, όπως αυτά καθορίζονται στο **Παράρτημα ΙΧ «Κατάλογος Ενδεικτικών Παραδοτέων για την Υλοποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου και Επιλέξιμων Δαπανών»**.

Αιτήματα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν μέχρι δύο (2) το πολύ και μετά την εκτέλεση τουλάχιστον του 30% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υποβληθείσες δαπάνες) και έως την εκτέλεση του 80% του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υποβληθείσες δαπάνες).

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Το Αίτημα Ενδιάμεσης Επαλήθευσης - Πιστοποίησης μπορεί να περιλαμβάνει προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Το Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα καθόλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και, το αργότερο, εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης του.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής Αιτήματος τελικής επαλήθευσης - πιστοποίησης του έργου του χωρίς την υποβολή Αιτήματος ενδιάμεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης. Στην περίπτωση αυτή :

- απαιτείται, σύμφωνα με την σχετική επισήμανση ανωτέρω, το πλήρες αίτημα να υποβληθεί σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή εμπρόθεσμα εντός της προθεσμίας των δώδεκα (12) μηνών από την απόφαση ένταξης της επένδυσης
- η προθεσμία των εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών της προηγούμενης παραγράφου δεν έχει εφαρμογή.

Β) Επαλήθευση έργων

Η παρακολούθηση των έργων των δικαιούχων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ/ΕΦ για το σκοπό αυτό **όργανο ελέγχου**, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), κατόπιν Αιτήματος Επαλήθευσης-Πιστοποίησης του δικαιούχου.

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της επένδυσης, στην πιστοποίησή τους καθώς και στο εύλογο του κόστους αυτών και στην καταβολή της αναλογούσας επιχορήγησης.

Κατά την επαλήθευση – πιστοποίηση :

- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες Κατηγορίες Δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο
- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους
- γίνεται έλεγχος των πρωτότυπων παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης των δαπανών, των πρωτότυπων λοιπών δικαιολογητικών, τα οποία μονογράφονται και σφραγίζονται με ειδική σφραγίδα, που φέρει το τίτλο του Προγράμματος. Ελέγχονται επίσης και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κλπ).

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση να τεκμηριώνεται και να αιτιολογείται αναλυτικά η όποια περικοπή.

Τα παραδοτέα για τη διενέργεια της επαλήθευσης - πιστοποίησης του έργου (του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου) καθώς και οι επιλέξιμοι τρόποι εξόφλησης αναφέρονται αναλυτικά στο **Παράρτημα ΙΧ** της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Μετά το πέρας του ελέγχου και κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο των τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων που εντοπίστηκαν, ολοκληρώνεται η επαλήθευση – πιστοποίηση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης.

Επισημαίνεται ότι τόσο η έγγραφη ή/και ηλεκτρονική γνωστοποίηση ελλείψεων που εντοπίστηκαν στο υποβληθέν Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης από τον ΕΦ όσο και η κάλυψη αυτών από το δικαιούχο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την πρώτη (έγγραφη ή/και ηλεκτρονική) γνωστοποίηση των ελλείψεων.

Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

Η **διοικητική** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις υποβολής Αιτημάτων Ενδιάμεσης Επαλήθευσης – Πιστοποίησης με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% της συνολικά επιχορηγούμενης δαπάνης, ποσοστό στο οποίο δύνανται να περιλαμβάνονται προκαταβολές σε προμηθευτές, που αθροιστικά δε θα υπερβαίνουν το 50% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Η **επιτόπια** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση του έργου και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικειμένου του έργου στο σύνολό του, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγούμενα διοικητική επαλήθευση.

Ο ΕΦ προκειμένου η επιχείρηση να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη κατά την ημερομηνία της επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία της επαλήθευσης και κατόπιν συνεννόησης με την επιχείρηση.

Η επιχείρηση από την πλευρά της θα πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα της υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επί τόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του Υπευθύνου Έργου εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης – πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Στα όργανα ελέγχου των επιτόπιων επαληθεύσεων δύνανται να συμμετέχουν και στελέχη εκτός ΕΦ, τα οποία διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα και υποχρεωτικώς θα λάβουν σχετική εκπαίδευση και οδηγίες από τον ΕΦ. Σημειώνεται ότι ο συντονισμός του εκάστοτε οργάνου ελέγχου αποτελεί αρμοδιότητα του ΕΦ και φέρει την ευθύνη για τυχόν πράξεις ή παραλείψεις αυτών.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο ΕΦ υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης.

Εφόσον δεν έχει προηγηθεί Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο ΕΦ προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση το θέμα στην Επιτροπή Παρακολούθησης προκειμένου η τελευταία να αποφασίσει για την απένταξη ή μη του έργου.

Γ) Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης – αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης Έκθεση Επαλήθευσης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της Έκθεσης Επαλήθευσης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης πιστοποίησης :

- ο δικαιούχος ενημερώνεται γραπτώς για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή της σχετικής έκθεσης,
- ο δικαιούχος αποκτά δικαίωμα λήψης δημόσιας επιχορήγησης.

Με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, παρέχεται το δικαίωμα στους Δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις. Ο τρόπος, καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση προσδιορίζονται στην Α.Π. Αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 2784) με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014» όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται στους Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦ.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

I.1.11.3 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦ. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την παροχή δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στον αρμόδιο ΕΦ.

Α) Προκαταβολή (δυναμική)

Μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι το 40,0%** της δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του ΕΦ, με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την ολοκλήρωση της επένδυσης, ο δικαιούχος υποχρεούται, άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσής του.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται, έπειτα από αίτημα του δικαιούχου, να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της ως ανωτέρω.

Παρέχεται η δυνατότητα/επιλογή σε δικαιούχο που έλαβε προκαταβολή έναντι Εγγυητικής Επιστολής, όταν ελεγχθούν και πιστοποιηθούν δαπάνες του έργου του, να ζητήσει εκ νέου προκαταβολή πρόσθετης δημόσιας επιχορήγησης. Εφόσον ο δικαιούχος επιλέξει αυτό να γίνει με διατήρηση της υπάρχουσας εγγυητικής επιστολής, απαιτείται η επιστολή να έχει κατάλληλα διατυπωμένο περιεχόμενο και να επαρκεί ως προς το ποσό/ύψος της.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης.

Χωρίς να παραβιάζονται οι λοιποί όροι χορήγησης της προκαταβολής επιχορήγησης, δύναται ο Δικαιούχος να κάνει χρήση των ειδικών τραπεζικών λογαριασμών με τη μορφή «Ανοιχτών Καταπιστευτικών Λογαριασμών (Escrow Accounts)» ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων, υπό την προϋπόθεση να υπάρχει θεσμοθετημένο πλαίσιο ως προς τη λειτουργία τους.

Β) Ενδιάμεση/σες καταβολή/λες

Καταβάλλονται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές στον εκάστοτε δικαιούχο δεν μπορούν να υπερβούν το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση της ολοκλήρωσης του έργου και την οριστική παραλαβή του.

Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου καθώς και η αναλογούσα αυτού δημόσια χρηματοδότηση σε συνδυασμό με την ικανοποίηση ή όχι των απαιτήσεων περί νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, εφόσον αυτό έχει εφαρμογή στο προς ολοκλήρωση και παραλαβή έργο και εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης.

Η ΔΑ/ΕΦ διασφαλίζει ότι ο Δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης ενίσχυσης το αργότερο σε ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία υποβολής του Αιτήματος από τον Δικαιούχο. Προς τούτο, μπορεί να καταρτίσει ενδιάμεσες ενδεικτικές προθεσμίες. Η προθεσμία πληρωμής των 90 ημερών δύναται να διακοπεί από τη ΔΑ/ΕΦ σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 132 παρ. 2 του Καν.1303/2013. Η διαδικασία διακοπής και τεκμηρίωσης αποτυπώνεται στο ΠΣΚΕ.

Επιστημόσεις

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο κόστος τις 15.000,00 €.

Για την καταβολή επιχορήγησης κατά τα ανωτέρω, απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο του αντίστοιχου αιτήματος σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή. Το αίτημα θα συνοδεύεται από τα απαιτούμενα σύμφωνα με το **Παράρτημα Χ «Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης»**.

Με βάση τα παραπάνω, καταβάλλεται η ενίσχυση από τη ΔΑ/ΕΦ στο Δικαιούχο, κατόπιν προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής, συντάσσεται το Δελτίο Παρακολούθησης Δαπανών & Φυσικού Αντικειμένου και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

I.1.12 I.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιαστικοί και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον ΕΦ δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή τον ΕΦ. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύληση σε αυτόν των δημοσιονομικών επιπτώσεων (παρ. 8 Άρθρου 2 ΥΑ 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 - ΦΕΚ 1822/24.08.2015).

Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 46 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (ΦΟΑ) του επενδυτικού σχεδίου. Είναι δυνατές **έως δύο (2)** τροποποιήσεις του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου της επένδυσης (εξαιρούνται από τον ποσοτικό περιορισμό τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας όπως οι παρατάσεις, αλλαγές επωνυμίας ή έδρας, μετοχικής σύνθεσης κτλ) και εφόσον με την αιτούμενη τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα.

Επισημαίνονται τα εξής :

- Στο υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ), πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των στόχων που έχουν τεθεί και εγκριθεί και να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα και η θετική αξιολόγηση του σχεδίου.
- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα τροποποίησης με συνέπεια την αύξηση του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, καθώς επίσης και τη μείωση του κάτω του ορίου των 15.000 €.
- Στον τροποποιημένο επιχορηγούμενο προϋπολογισμό θα πρέπει να τηρούνται τα μέγιστα ποσοστά και ποσά των κατηγοριών δαπανών που ορίζονται στην Αναλυτική Πρόσκληση Προγράμματος.
- Οι δαπάνες ενεργειών που αφορούν στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, δύναται να τροποποιούνται με άλλες δαπάνες ενεργειών προσβασιμότητας ΑμεΑ, είτε εντός της ίδιας κατηγορίας ή και σε άλλη κατηγορία δαπάνης. Η μείωση του εγκεκριμένου κόστους ενεργειών διευκόλυνσης προσβασιμότητας ΑμεΑ επιτρέπεται.

Τροποποιήσεις Ήσσονος Σημασίας

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας ως ακολούθως :

- Αλλαγή υπεύθυνου έργου.
- Αλλαγή νομίμου εκπροσώπου.
- Μεταβολή επωνυμίας ή/και νομικής μορφής της επιχείρησης.
- Μεταβολή εταιρικής / μετοχικής σύνθεσης.
- Αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος μόνο σε περίπτωση ενσωμάτωσης τραπεζικού δανεισμού (σε περίπτωση κατάργησης τραπεζικού δανεισμού δεν απαιτείται τροποποίηση. Η αλλαγή αυτή ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας σε αυτό).
- Αλλαγή έδρας επιχείρησης ή/και τόπου εγκατάστασης.
- Αλλαγή εργαζόμενου. Στην περίπτωση αλλαγής εργαζόμενου θα πρέπει να αποστέλλονται μαζί με το αίτημα, τα εξής:
  - Δελτίο ανεργίας ή βεβαίωση εγγραφής στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ σε ισχύ κατά την ημερομηνία πρόσληψης
  - Αναγγελία πρόσληψης στον ΟΑΕΔ
  - Φωτοαντίγραφο ταυτότητας
  - Έγγραφο αναγγελίας απόλυσης ή οικειοθελούς αποχώρησης στον ΟΑΕΔ

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

- ο Απογραφικό Δελτίο Εισόδου/Εξόδου του/των εργαζόμενου/ων που αντικαταστάθηκαν.
- Αλλαγή προμηθευτή. Διευκρινίζεται ότι η αλλαγή προμηθευτή η οποία δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε άλλη μεταβολή του εγκεκριμένου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της εκάστοτε δαπάνης, δεν συνιστά αιτία τροποποίησης, ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης/πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας με αυτό.
- Αλλαγή δαπάνης/δαπανών συνολικής αξίας ίσης, ως ποσοστό, με το 20% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου, με νέα/νέες δαπάνες εντός της ίδιας Κατηγορίας δαπανών για τις οποίες, τις νέες δαπάνες, τεκμηριώνεται σωρευτικά ότι:
  - ο υπακούουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών της κατηγορίας
  - ο εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της επένδυσης
  - ο δεν ξεπερνούν το εγκεκριμένο συνολικό κόστος (συνολική τιμή) των αρχικών δαπανών που αλλάζονται.

Διευκρινίζεται ότι τέτοιες αλλαγές δαπανών μπορούν να ενσωματώνονται στο αίτημα επαλήθευσης / πιστοποίησης και να εξετάζονται απευθείας με αυτό χωρίς να απαιτείται η υποβολή σχετικού αιτήματος τροποποίησης.

Εξέταση – έγκριση τροποποιήσεων

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον ΕΦ. Εξαιρούνται οι τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου οι οποίες εξετάζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ.Πα.) του προγράμματος. Για αυτές, ο Ε.Φ προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση την αιτούμενη τροποποίηση στην Επ.Πα. η οποία και γνωμοδοτεί για την τελική απόρριψη ή μη της τροποποίησης και την έκδοση σχετικής απόφασης.

Επισημαίνονται τα εξής :

- Το αίτημα τροποποίησης συμπληρώνεται ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), εκτυπώνεται, υπογράφεται και υποβάλλεται εντύπως στον ΕΦ συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά, πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, όπως αυτή προκύπτει βάσει της Απόφασης Ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί. Της παρούσας προθεσμίας – επισήμανσης εξαιρούνται αιτήματα που διαπιστώνεται κατά την τελική επαλήθευση ότι πρέπει να υποβληθούν λόγω αναγκών τακτοποίησης της υλοποιηθείσας επένδυσης.
- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση φυσικού αντικειμένου σε ποσοστό μικρότερο του 1/3 του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης, εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον ΕΦ.
- Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση φυσικού αντικειμένου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1/3 του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης, εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από την Επ.Πα. κατόπιν εισήγησης του ΕΦ.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Κάθε άλλο θέμα ή τροποποίηση που δεν δύναται να περιληφθεί στα αναφερόμενα ανωτέρω (σημείο 2.1 & 2.2) εξετάζεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης, κατόπιν εισήγησης του αρμόδιου ΕΦ.

Επιτροπή Παρακολούθησης

Με απόφαση του Γενικού/Ειδικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, συγκροτούνται Επιτροπή/ές Παρακολούθησης των έργων του Προγράμματος. Στην απόφαση αυτή θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, πέραν των όσων αρμοδιοτήτων της ανατίθενται με την Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης, και θα ορίζονται τα μέλη της.

Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης με δικαίωμα ψήφου θα είναι στελέχη της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και του ΕΦ.

I.1.13 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου για τα οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (έχει ολοκληρωθεί η επαλήθευση-πιστοποίηση ολοκλήρωσης) γίνεται από τον ΕΦ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι :

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και σε ετοιμότητα λειτουργίας.
- Το υλοποιηθέν και πιστοποιηθέν Οικονομικό Αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του ελάχιστου προβλεπόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού (15.000,00€).
- Η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου απαιτείται που να περιλαμβάνει την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης, δραστηριότητα.
- Η ύπαρξη υποδομών διευκόλυνσης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.
- Ο καθορισμός της τελικά δικαιούμενης επιχορήγησης σε συνδυασμό με την ικανοποίηση ή όχι των απαιτήσεων περί νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού, εφόσον αυτό έχει εφαρμογή στο προς ολοκλήρωση και παραλαβή έργο.

Επισημαίνονται τα εξής :

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση του έργου του.
2. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, το έργο παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ' ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης/ανανέωσης της άδειας λειτουργίας. Η νέα ή η ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί από το δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.

Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον Ε.Φ. τόσο για την έκδοση της νέας/ανανεωμένης άδειας όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

3. Ο ΕΦ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.

Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των ως άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο μέτρων.

Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στο δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση.

Μετά τη σύνταξη της Έκθεσης Επαλήθευσης των συνολικών στοιχείων της Πράξης, και με βάση τα αποτελέσματά της, η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/ο ΕΦ προβαίνει στη σύνταξη της Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης Πράξης μέσω του ΠΣΚΕ, την οποία κοινοποιεί στο Δικαιούχο.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών και των στόχων της Πράξης)
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου του Δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη) όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Πληρωμής καθώς και του τελικού Αιτήματος
- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης
- βεβαιώνεται η επίτευξη των στόχων των δεικτών της Πράξης
- βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τίθενται στην απόφαση ένταξης Χρηματοδότησης και ειδικότερα δημοσιότητας και ΑΜΕΑ και υποβολής απαιτούμενων στοιχείων, όπως π.χ. των απογραφικών δελτίων εισόδου και εξόδου του δικαιούχου και του επιδοτούμενου από την παρούσα δράση, προσωπικού αυτής
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΔΑ/ΕΦ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)
- καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε Μακροχρόνιας Υποχρέωσης του Δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην απόφαση ένταξης

Η Δ.Α. κοινοποιεί τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης στον δικαιούχο. Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

I.1.14 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για 3 έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία προς την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ/τον ΕΦ σχετικά με το έργο τους, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων. **Επίσης οι δικαιούχοι ενδέχεται να**

Πρόσκληση: Ο.Ι.1_ΚΕ_1 Έκδοση: 1 ^η Ημ. Έκδοσης: 11.02.2016	Σελίδα 50 από 57	
--	------------------	---

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση των δράσεων στην οποία συμμετείχαν και χρηματοδοτήθηκαν.

Οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν επίσης τα δεδομένα φυσικού αντικειμένου, τα οποία είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση των κοινών δεικτών του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι του Κανονισμού 1304/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις που θα τους δοθούν από την ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ. Η ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων, που απαιτούνται στο **Παράρτημα IV θα οδηγεί σε ανάκληση της απόφασης ένταξης.**

Ειδικότερα, οι αιτούντες (υποψήφιοι δικαιούχοι χρηματοδότησης) πρέπει να γνωρίζουν ότι σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης και έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής τους υποχρεούνται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις για συλλογή δεδομένων που αφορούν στον κάθε συμμετέχοντα των πράξεών τους (υφιστάμενο και νεοπροσλαμβανόμενο προσωπικό που χρηματοδοτείται από το επενδυτικό σχέδιο), τόσο κατά την ημέρα εισόδου σε αυτές, η οποία είναι η ημέρα έναρξης της υλοποίησης της πράξης όσο και κατά την έξοδο του από αυτές.

Τα εν λόγω δεδομένα καταχωρούνται στο ΠΣΚΕ, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση οι ωφελούμενοι της Δράσης (οι δικαιούχοι χρηματοδότησης και εργαζόμενοι αυτών που οι μισθοί τους επιδοτούνται από τη Δράση). Τα δεδομένα των ωφελουμένων που θα πρέπει να συλλέγονται και να καταχωρούνται στο ηλεκτρονικό σύστημα είναι αυτά που περιλαμβάνονται στο «Απογραφικό Δελτίο Ωφελουμένου κατά την είσοδο στην πράξη» και το «**Απογραφικό Δελτίο Ωφελουμένου κατά την έξοδο από την πράξη**», τα οποία βρίσκονται συνημμένα στο **Παράρτημα XII** της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ως ημέρα εισόδου για τον εργαζόμενο στην επιχείρηση ορίζεται η ημέρα της αναγγελίας πρόσληψής του. Ως ημέρα εξόδου για τον εργαζόμενο στην επιχείρηση ορίζεται η ημερομηνία συμπλήρωσης της μιας (1) ΕΜΕ. Η διακοπή εργασίας του εργαζόμενου στην επιχείρηση πριν τη συμπλήρωση του απαιτούμενου από την Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος χρόνου της ΝΘΕ δεν συνιστά απαλλαγή από την υποχρέωση συμπλήρωσης και υποβολής των Απογραφικών Δελτίων Ωφελουμένων εισόδου και εξόδου στην πράξη του εργαζόμενου. Στην προκειμένη περίπτωση ως ημέρα εξόδου ορίζεται η ημέρα διακοπής της συνεργασίας του εργαζόμενου με την επιχείρηση.

Το ηλεκτρονικό σύστημα, στο οποίο θα καταχωρούνται τα δεδομένα των συμμετεχόντων / ωφελουμένων, θα έχει τη δυνατότητα επεξεργασίας, αποθήκευσης και διαβίβασής τους στο ΟΠΣ – ΕΣΠΑ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο και τον χρόνο συλλογής των δεδομένων των συμμετεχόντων / ωφελουμένων βρίσκονται στο Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης των Δεικτών.

Η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει να λειτουργεί πραγματικά κατά το διάστημα υλοποίησης (ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, μισθωτήριο συμβόλαιο σε ισχύ και παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια υλοποίησης (όχι ολοκλήρωση έργου ή υποβολή αιτήματος ελέγχου) ανακαλείται η απόφαση ένταξης και ανακτάται ή αχρεωστήτως καταβληθείσα χρηματοδότηση.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει επίσης να λειτουργεί πραγματικά έως και 3 έτη μετά την τελική πληρωμή, αποπληρωμή του έργου (ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, μισθωτήριο συμβόλαιο σε ισχύ και παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και της παραγωγικής της λειτουργίας στο διάστημα αυτό επιβάλλεται ολική ή αναλογική δημοσιονομική διόρθωση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Θα πρέπει να τηρηθούν οι απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως ορίζονται στο Παράρτημα XII του ΕΕ1303/2014 και το Κεφάλαιο II του ΕΕ 821/2014, καθώς και στον Επικοινωνιακό Οδηγό για το ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

1.1.14.1 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν στο παρόν πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή τους και **για τρία (3) έτη μετά από την τελική πληρωμή της** δημόσιας δαπάνης και με κύρωση την υποχρέωση επιστροφής της συνεισφοράς, πλέον τόκων και μέχρι πλήρους εξοφλήσεως, θα πρέπει σύμφωνα και με το άρθρο 71 του Κανονισμού 1303/2013 να τηρούν τις παρακάτω ειδικότερες υποχρεώσεις:

- i. να τηρούν τους όρους της υπαγωγής (απόφασης ένταξης),
- ii. να τοποθετήσουν σε εμφανές σημείο της επιχείρησής τους αφίσα, (πινακίδα ενημέρωσης) σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό 2014-2020 (σε ελάχιστο μέγεθος Α3) αναφορικά με τη συνδρομή του διαρθρωτικού ταμείου στην υλοποίηση του έργου τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα υποδειχθούν
- iii. να μην προβούν στη μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας επένδυσης εκτός της περιοχής του προγράμματος·
- iv. να μην διακόπτουν την επένδυση, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
- v. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),
- vi. να μην αντικαταστήσουν οποιοδήποτε στοιχείο του εξοπλισμού, εκτός εάν η αντικατάσταση αφορά αγορά νέου παρομοίου εξοπλισμού (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας). Στις περιπτώσεις αυτές (υπό στοιχεία ε και στ) οφείλουν προ λήψεως οιασδήποτε ενέργειας να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης και εφόσον εγκριθεί να προβούν στην αντικατάσταση, με τήρηση όλων των παραστατικών που αφορούν τόσο το νέο όσο και τον παλιό εξοπλισμό,
- vii. να μην μεταβάλουν κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, δίχως να προηγείται επίσημη ενημέρωση του ΕΦ.
- viii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ),

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

---

ix. να μη μεταβάλουν ουσιαστικά την ενισχυθείσα επένδυση και κατά τρόπο που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης ή που θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπονόμευση των αρχικών στόχων της.

x. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων.

xi. να τηρούν σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης το όριο του Κανονισμού de minimis (βλ. Κανονισμό 1407/2013).

xii. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τη αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες,

xiii. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιεί, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΠΣΚΕ.

xiv. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ ή στον Ενδιάμεσο Φορέα.

xv. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Κανονισμού 1303/2013 και ειδικότερα:

- να ενημερώνουν τους συμμετέχοντες σε πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, και κατά περίπτωση από το ΕΤΠΑ, σχετικά με τη συγχρηματοδότησή της από το ΕΚΤ, ή το ΕΤΠΑ και την υλοποίησή της στο πλαίσιο επιχειρησιακού προγράμματος. Η εν λόγω ενημέρωση πραγματοποιείται σε κάθε έγγραφο ή άλλο πιστοποιητικό που χρησιμοποιούνται κατά την υλοποίηση της πράξης ή παράγονται στο πλαίσιο αυτό.
- να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στο κατάλογο των πράξεων του Ε.Π. που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. (ή εναλλακτικά ο ΕΦ), στις διαδικτυακές πύλες www.antonistotita.gr, www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013, και στο οποίο αναφέρονται: η ονομασία του δικαιούχου και της πράξης, σύννοψη της πράξης, ημερομηνία έναρξης της πράξης, καταληκτική ημερομηνία πράξης, συνολική επιλέξιμη δαπάνη, ποσοστό συγχρηματοδότησης, ταχυδρομικός κώδικας, ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας, χώρα, ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της πράξης.

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την αρμόδια διαχειριστική αρχή συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης της πράξης στο πρόγραμμα και μετακύλιση σε αυτό των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου τηρούνται από την επιχείρηση σε ειδική μερίδα καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, αλλά και στη συνέχεια για δέκα (10) χρόνια από την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης και τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, τη ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών της παραγωγικής επένδυσης.

Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

I.1.14.2 ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Η διαχειριστική αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού θέτει στη διάθεση των ενδιαμέσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση πράξεων αντίστοιχα.

Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που είναι ένα **σύνολο διοικητικών αρχών** που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, διαρθρωμένων με συγκεκριμένη οργανωτική δομή, αναπτύσσει επί μέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή **δημοσιονομική διαχείριση των πόρων (οικονομία αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα)**.

Η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στο πλαίσιο της υποχρέωσής της για τη διασφάλιση της τήρησης της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των πόρων του προγράμματος και της ασκούμενης από αυτή εποπτείας σε εκχωρηθείσες πράξεις κρατικών ενισχύσεων αλλά και ο ΕΦ στο πλαίσιο της σχετικής πράξης εκχώρησης αρμοδιοτήτων αναλαμβάνουν όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων για τρία (3) έτη από τη τελική πληρωμή της δημόσιας δαπάνης. Ο ΕΦ ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ. Ο ΕΦ τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για μία δεκαετία μετά την ολοκλήρωση των έργων.

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάση δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων. Η επαλήθευση γίνεται βάσει των υποβληθέντων από το δικαιούχο δικαιολογητικών ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων.

Επίσης, δυνατή η διενέργεια και επιτόπιων επαληθεύσεων εκ μέρους του ΕΦ ή/και της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ. Η συχνότητα και το πεδίο κάλυψης των επιτόπιων επαληθεύσεων είναι οπωσδήποτε ανάλογα προς το ποσό της δημόσιας στήριξης στην πράξη και προς το επίπεδο κινδύνου που εντοπίζεται κατά τις εν λόγω επαληθεύσεις και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα, συμπεράσματα, συστάσεις και τους λογιστικούς ελέγχους που διενεργεί η αρχή ελέγχου για το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου συνολικά.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦ και της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Για τη διοικητική επαλήθευση ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει τα δικαιολογητικά, τα οποία θα ζητηθούν, εγγράφως σύμφωνα με το **Παράρτημα Χ «Δικαιολογητικά Καταβολής Επιχορήγησης»**.

I.1.14.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους της απόφασης χρηματοδότησης – ένταξης και την Αναλυτική Πρόσκληση του Προγράμματος κυρώσεις.

Αναφορικά με την τήρηση των μακροχρόνιων επαληθεύσεων, η ΔΑ/ΕΦ συντάσσει ετήσιο πρόγραμμα επαληθεύσεων και ενημερώνει τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.

Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης που συμπληρώνεται από τη ΔΑ/ΕΦ με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει στη ΔΑ/ΕΦ εγγράφως τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή του Εντύπου Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων.

Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τη ΔΑ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο οριστικοποιείται.

Σε περίπτωση που προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014, το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.

Οι ανωτέρω διοικητικές ή επιτόπιες επαληθεύσεις περί τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 4314/2014» και σύμφωνα προς τα άρθρα 21 του Ν. 4314/2013 και 125 παρ. 4,5,6 και 71 του Κανονισμού 1303/2013.

I.1.15 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

1. Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην απόφαση προκήρυξης. Η ηλεκτρονική υποβολή θα γίνει στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (www.ependyseis.gr/mis).
2. Η προκήρυξη της Δράσης θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ <http://www.antonistikotita.gr>, του ΕΣΠΑ www.espa.gr και του ΕΦ.
3. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Γραφείο Πληροφόρησης της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ στο τηλ. 801 11 36300 και στο e-mail επικοινωνίας: infoepan@mou.gr.

«Αναβάθμιση πολύ μικρών & μικρών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους στις νέες αγορές»

I.1.16 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	Παράρτημα Ι της Συνθήκης (2003/361/ΕΚ)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΜΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	Κανονισμός ΕΕ 1407/2013 (De minimis)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΩΡΕΥΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΚΑΔ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ	RIS
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ	ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ/ΕΞΟΔΟΥ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙΙ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙV	ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ